About the Journal

Focus and Scope

Gazi Medical Journal is an international journal published in both Turkish and English and complies with independent and unbiased double-blind reviewing procedures. The journal publishes researches in the field of medicine, case reports, reviews on current topics, letters to the editor, other manuscripts on medical education.

The journal is published four times per year; in January, April, July, and October and is funded by Gazi University Faculty of Medicine.

The aim of the Gazi Medical Journal is to publish studies with highest clinical and scientific quality at the international level. Moreover, reviews, editor's note, case reports and original images are also published in the journal. The target audience is composed of academicians, researchers, and specialists and all editorial process and publication procedures comply with the standards of ICMJE, WAME and COPE.

There is not any charge netiher for article submission nor processing.

The authors have to send their ORCID numbers during the submission.

Regarding plagiarism, text similarity above 15-20% in a manuscript will not be accepted (excluding abstract and references parts).

Appropriate use of English is a requirement for review and publication in GMJ so english proofreading result also should be submitted to the journal.

Subscription / Permissions / Advertisement

Free full-text copies of the manuscripts are available online at http://medicaljournal.gazi.edu.tr/. For subscription, applications for copyright permissions and for advertisements should be made to Editorial office.

Open Access Policy

This journal provides immediate open access to its content on the principle that making research freely available to the public supports a greater global exchange of knowledge.

The online "published" articles are freely available on the public internet.

Any user can read, download, copy, distribute, print, search, or link to the full texts of these articles.

The users can also crawl the articles for indexing, pass them as data to software, or use them for any other lawful purpose, without financial, legal, or technical barriers other than those inseparable from gaining access to the internet itself.

The open access statement of GMJ is in line with Budapest Open Access Initiative definition (http://www.budapestopenaccessinitiative.org/read).

Abstracting and Indexing Information

GMJ is indexed in:

Emerging Sources Citation Index (ESCI)

Scopus (Elsevier)

Directory of Open Access Journals (DOAJ)

EuroPub

Islamic World Science Citation Center (ISC)

All published articles are assigned to Digital Object Identifier (DOI)- CrossRef.

Sources of Support

Gazi Üniversitesi Rektörlüğü (http://www.gazi.edu.tr)

ISSN: 2147-2092

Platform & workflow by OJS / PKP

(https://medicaljournal.gazi.edu.tr/index.php/GMJ/about/aboutThisPublishingSystem)

COVID-19 Salgını Yeni Normal Döneminde Okul Öncesi Eğitim Kurumları ve Okullarda Neler Yapmalıyız?

What Should We do in Pre-School Educational Institutions and Schools in the New Normal Period of the COVID-19 Epidemic?

Fatma Öztürk Duman, Seçil Özkan, Mustafa Necmi İlhan

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZET

2019 yılının sonuna doğru Çin'de ortaya çıkan ve kısa sürede tüm dünyaya yayılan COVID-19 salgını birçok ülkeyi etkisi altına almıştır. Ülkeler koronavirüs hastalığı ile mücadele ederken gerek sağlık sistemi gerekse salgının sosyo-ekonomik etkileri altında ezilmeye başlamıştır. Birçok ülkenin sağlık sistemi çökmüş olup kendisine yetemeyecek duruma gelmiştir. Dünya çapındaki bu salgın üretime, ekonomiye, ticarete, turizme, eğitime ve kültür hayatına ağır bir darbe vurmuştur. Pandemi sürecinde alınan tedbirler, kısıtlamalar sonuncunda vaka sayıları azalmaya başlamıştır. Alınan önlemler doğrultusunda kısmen de olsa kontrol altına alınan salgın sonrasında yeni normale geçiş çalışmaları başlamıştır. Böylece salgının getirdiği sosyal ve ekonomik yan etkilerinin giderilmesi için ilk adımlar atılmaya başlanmıştır. Kontrollü yeni hayatın başlaması ile çalışan ebeveynler için de küçük çocuk bakımı ihtiyaç olabilir. Bu sebeple okul öncesi eğitim kurumlarının da kontrollü şekilde açılması planlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: COVID-19, Okul, Kreş Ve Gündüz Bakım Evleri, Küçük Çocuk

Geliş Tarihi: 02.07.2020 **Kabul Tarihi:** 27.05.2022

ABSTRACT

The COVID-19 outbreak, which emerged in China towards the end of 2019 and spread to the whole world in a short time, affected many countries.While countries are struggling with coronavirus disease, they have started to be crushed under the socio-economic effects of both the health system and the epidemic. The health system of many countries has collapsed and has become inadequate for itself. This worldwide epidemic has hit hard on production, economy, trade, tourism, education and culture.The number of cases started to decrease as a result of the measures and restrictions taken during the pandemic process. After the epidemic, which was partially taken under control in line with the measures taken, the studies for transition to new normal started. Thus, the first steps have been taken to eliminate the social and economic side effects of the outbreak. Small child care may also be needed for working parents with the onset of a controlled new life. For this reason, it is planned to open preschool education institutions in a controlled manner.

Keywords: COVID-19, School, Nursery and Day Care Homes, Young Child

Received: 07.02.2020 **Accepted:** 05.27.2022

ORCID IDs: F.Ö.D. 0000-0003-0784-6431, S.Ö.0000-0003-1572-8777, M.N.İ.0000-0003-1367-6328

Yazışma Adresi / Address for Correspondence: Fatma Öztürk Duman, MD Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye E-posta: docfatmaozturk@gmail.com

©Telif Hakkı 2022 Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi - Makale metnine http://medicaljournal.gazi.edu.tr/ web adresinden ulaşılabilir.
©Copyright 2022 by Gazi University Medical Faculty - Available on-line at web site http://medicaljournal.gazi.edu.tr/
doi:http://dx.doi.org/10.12996/gmj.2022.101

GİRİŞ

2019 aralık ayı sonunda Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve kısa sürede tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgını binlerce can alıp birçok ülkede sağlık sistemini ve sosyal hayatı durma noktasına taşımıştır. Dünya genelinde toplam 216 ülke etkilenmiş olup hala da koronavirüs ile mücadele devam etmektedir(1).

Pandemi ile mücadelede izolasyonun yeri tartışılmaz önem arzetmektedir. Bundan dolayı birçok ülkede olduğu gibi bizde de yasaklar ve kısıtlamalar hayatın bir parçası haline gelmiştir. 18 Mart 2020'de Türkiye de dahil 107 ülke okullarını kapatmıştır(2). Okulların kapatılıp uzaktan eğitime geçilmesi, kreş ve gündüz bakım evlerinin kapatılması, birçok işyerlerinin kapatılması, esnek mesai uygulamaları, evden çalışma, sokağa çıkma yasakları ile salgında vaka artışının zamana yayılması sağlanmıştır. Bu mücadeleler sayesinde salgın kısmen de olsa kontrol altına alınmaya başlanmıştır.

Salgının etkilerinin azalması ile beraber ülkeler yeni normal hayata geçebilmek için çalışmalara başlamışlardır. Örneğin Avrupa ülkelerinde sosyal hayatın yeniden normalleşmesi ve ekonominin tekrar canlanması için geçtiğimiz ayda yeni adımlar atılmıştır. Bu kapsamda toplu alanlarda maske kullanımı, sosyal mesafe, kapalı ortamlarda bulunan kişi sayısının azaltılması gibi kurallar önerilmiştir ve çocuk bakımı sağlayan kurumlar için çeşitli önerilerde bulunulmuştur(3).

Türkiye'de de yaklaşık iki ay devam eden bu tedbirlerin sonucunda vaka artış hızımız düşmeye başlamış olup toplam 2,5 aylık pandemi döneminden sonra normalleşme adımları bizde de planlanmıştır. Türkiye salgını özellikle sağlık alanında en az zararla geçirmekle birlikte sosyal ve ekonomik açıdan ciddi yan etkilerini yaşamaktadır. Kapatılan işyerleri, gelir kaynaklarının azalması, tüm dünyada olduğu gibi bizde de ekonomik sıkıntıları beraberinde getirmiştir. Ayrıca COVID-19 enfeksiyonunun hala etkin bir tedavisinin olmaması, tam olarak kontrol altına alınma süresinin belirsiz olması, aşı çalışmaları devam etmekle beraber yakın bir tarih verilememektedir. Yine aylarca evlerde kapalı kalan insanların bedenen ve ruhsal yönden sıkıntı içerisinde olmaları ve salgının en önemli yan etkilerinden olan ekonomik sıkıntılar nedeniyle kontrollü yeni hayatın başlaması için yeni adımlar atılmıştır.

Kontrollü yeni hayatın olmazsa olmaz şartları mesafenin korunması, maske takmak ve el hijyeni kurallarıdır. Bu şartlar ile kapatılan işyerlerinin tekrar kademeli olarak açılması, esnek mesailerin kaldırılması gibi yeniden normale dönme çabaları ile hem virüse karşı mücadeleyi devam ettirmek hem de salgının getirdiği sosyo-ekonomik sonuçları hafifletmek amacıyla normalleşeme adımları atılmaya başlanmıştır. Esnek mesai uygulamasının kalkması ile iş hayatına geri dönen çalışan anne-babalar için ise çocuk bakımı önem arzetmektedir. Ebeveynlerin çocuklarını emanet edebileceği güvenli ve korunaklı yuvalar gerekebilir. Okullar uzaktan eğitimlerini tamamlayıp yaz tatiline başlamış olsalar da bakıma ihtiyacı olan küçük çocukların tekrar okullarına dönmeleri gerekebilir. Bu ihtiyaçtan dolayı devlet yetkilileri pandemi bilim kurulunun da onayı ile kontrollü şekilde okul öncesi eğitim kurumlarının açılmasını sağlamışlardır(4). Pandemi döneminde okul öncesi eğitim kurumlarının açılması ile yaz tatili sonrası açılacak olan diğer okulların da açılmasına bir deneyim olarak katkı sağlayacaktır. Burda edinilen tecrübeler ile daha çok sayıda çocuğun okul dönemi sırasında idare edilmesini kolaylaştırabileceği düşünülebilir.

Bu derlemede okul öncesi eğitim kurumları ve okullarda COVID-19 salgınının yeni normal döneminde doğru ve yeterli önlemler alarak, çocuklarımızın, ailelerinin ve personelin sağlığını korumayı hedeflemekteyiz. Pandemi sürecinde çocuk ve ailenin tutumu, ulusal ve uluslararası örnekler ile korunma önlemleri alt başlıklarla tanımlanmıştır.

COVID-19 ve Çocuk

Çocuklarda COVID-19 hakkındaki bilgimiz sınırlıdır, ancak mevcut bilgiler COVID-19'u doğrulanmış çocukların genellikle hafif semptomlara sahip olduğunu göstermektedir. Çin'de yapılan bir çalışmaya göre enfekte çocuklar asemtomatik veya ateş, kuru öksürük, yorgunluk ve daha azında burun tıkanıklığı gözlenmiştir. Bazı hastalarda gastrointestinal semptomlar ile başvuru yapmıştır. Bunlar karın ağrısı, bulantı, kusma ve ishaldir. Enfekte çocukların çoğunda hafif klinik olup çoğu hastalık başladıktan 1-2 hafta sonra iyileşmiştir(5).

Almanya'da yapılan bir başka çalışmada da COVİD-19'un çocukları yetişkinlere kıyasla daha az, daha hafif etkilediği ve daha düşük mortalite gösterdiği yönündedir. Bunun nedeni olarak ana bulaşma kaynaklarına daha az maruz kalmaları ve daha hafif semptomlar gösterme eğiliminde olmaları nedeniyle daha az test yapılması olabilir. Ancak yetişkinler kadar enfekte olmaya yatkın olduklarını gösteren kanıtların olduğu şeklinde yorumlanmıştır(6).

Yetişkinlerde olduğu gibi, çocuklarda da bulaşın enfekte birinin öksürdüğü, hapşırdığı veya konuştuğu zaman solunum damlacıkları yoluyla bulaşın oluştuğu düşünülmektedir. Son çalışmalar, enfekte olan ancak semptomları olmayan kişilerin de COVID-19'un yayılmasında rol oynadığını göstermektedir. Bununla birlikte, çocukların küçük bir yüzdesinin daha ciddi hastalıklara sahip olduğu bildirilmiştir. Daha yaşlı yetişkinler ve altta yatan ciddi tıbbi rahatsızlıkları olan kişiler COVID-19 açısından ağır hastalık riski altındadır. Çoğu çocuk düşük ciddi hastalık riskine sahip olsa da, COVID-19 benzeri semptomları olan çocuklar ciddi hastalık riski yüksek olabilecek diğer kişilerle temastan kaçınmalıdır(7).

Pandemide Ailelerin Çocuklara Karşı Tutumu

COVID-19 salgını döneminde ailelere büyük görev düşmektedir. Salgın ile bireysel mücadelenin yanı sıra çocuklarında bu mücadelede yer almasını sağlamalıdırlar. Aileler çocuklarına basit kelimelerle pandemi sürecini açıklamalı, soru sormaya ve duygularını ifade etmelerine fırsat vermelidirler. Onlara kendilerinin güvende olduklarından emin olmasını sağlamalı, iyi el ve solunum hijyeni uygulamalarını öğretmelidirler. Okul ve başka yerlerde, hasta olan insanlarla yakın temasdan kaçınma, öksürük veya hapşırma sırasında tek kullanımlık mendil yada dirsek içini kullanmaları ve sonrasında mendili çöpe atmaları, gerekmedikçe elleri yüzlerine dokundurmamak, sık sık el yıkama gibi, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamak, su ve sabuna ulaşamadıklarında ise en az %60 alkol içeren el dezenfektanı kullanmaları gerektiğini öğretmelidirler. Yine aileler çocuklarının sağlığını izlemeli, güncel bilgileri takip etmelidir(8). COVID-19 semptomlarını (öksürük, nefes darlığı, ateş) tanımalı, hastalanırsa onu evde tutup okulunu bilgilendirmelidir.

Literatüre göre okul öncesi çocukların (3-4 yaş) en az 180 dakika fiziksel aktivite, ekran başında en fazla 1 saat hareketsiz vakit geçirmeyi ve 10-13 saat iyi kaliteli uyku önermektedir. Okul çağındaki çocuklar ve ergenler için (5-17yaş) ise en az 60 dakika orta-ağır yoğunlukta fiziksel aktivite, en fazla 2 saat ekran başında hareketsiz vakit geçirmeyi ve 9-11 saat kaliteli uyku önerilmektedir(9). Ancak pandemi döneminde zorunlu kısıtlamalar, eve kapanmalar nedeniyle gerek çocuklar gerekse yetişkinler için zor bir süreçti. Fiziksel aktiviteler azalmış, ekran başında geçirilen süreler artmıştır. Hal böyle olunca fazla kilo alımı, kas kayıpları, D vitamin eksikliği, miyopi ve bütün bunların sonucunda stres kaçınılmaz hal almaktadır. Bunlara ek olarak her gün televizyonda maruz kaldığımız pandemi programlarını da eklersek stresle baş etmek oldukça zor olmaktadır. Çocuklar bu hastalıktan dolayı kaygı ve stres yaşayabilirler ve onlar strese farklı şekilde cevap verebilirler. Uyku problemi, yatak ıslatma, karın ağrısı, baş ağrısı, endişeli, içine kapalı, kızgın yada yalnız kalmaya korkma gibi. Ebeveynler çocukların stresle başa çıkmasına yardımcı olmalıdır. Çocukları soru sormaya ve duygularını ifade etmeye teşvik etmeli, sorularına dürüst, yaşa uygun bir şekilde bilgi vermelidir. Mümkünse, çocukların oynamaları ve rahatlamaları için fırsat verilmelidir. Onların tepkilerini ailelerin izleyerek desteklemesi, gerekirse profesyonel destek almaları önerilmektedir(10).

Okul Öncesi Eğitim Kurumları ve Okullarda COVID-19 Salgını İle İlgili Yapılması Gerekenler

Eğitim kurumunun personelini, çocukları ve ailelerini COVID-19'a karşı korumak için bir planı olmalıdır. Bu kapsamda yapılması gerekenleri başlıklar halinde şöyle tanımlayabiliriz(11).

Genel Önlemler

- Tüm çalışanların sağlık ve güvenlik konusunda eğitilmesi
- Personeli solunum yolu hastalıklarının yayılmasını önlemek için günlük önleyici tedbirler almaya teşvik edilmesi
- Sosyal mesafe, cemaat ortamlarının dışında kalmaya, kalabalık toplantılardan kaçınılması
- Ellerinizi sık sık sabun ve su ile yıkaması. Sabun ve su hazır bulunmuyorsa, en az% 60 alkol içeren alkol bazlı el dezenfektanı kullanılması

- Eller gözle görülür derecede kirliyse ellerinizi daima sabun ve suyla yıkanması
- Küçük çocukları alkol yutmayı önlemek için el dezenfektanı kullandıklarında denetlemenin unutulmaması
- Öksürük veya hapşırma sırasında tek kullanımlık mendil ya da dirsek içini kullanmaları, ve sonrasında mendilin çöpe atılması
- Maske takılması
- Boğulma tehlikesi nedeniyle iki yaşın altındaki bebeklere ve çocuklara maske önerilmemeli
- Çalışanlara ve aileleri vaka ya da riskler açıcında güncel bilgilerin iletilmesi
- Gereksiz ziyaretçilerin sınırlandırılması
- El hijyeni ve nesnelerin yüzeylerini rutin olarak temizlenmesini sağlayabilmek için yeterli malzemelerin temin edilmesi
- Sık dokunulan yüzeyleri daha sık temizlenip, dezenfekte edilmesi
- Çocuk ve çalışanların devamsızlıkları izlenmeli, esnek izin politikalarına sahip olup hatta yedek bakıcı için plan yapılması

Hasta Çocuklar ve Personelin Evde Kalmasını İsteyin

- Çocukları hasta olduklarında evde tutmanın öneminin ebeveynlere anlatılması
- Semptomlar konusunda uyanık olmanın ve hasta hissetmeye başlarlarsa hemen yönetim ile irtibata geçmenin öneminin personele anlatılması
- Hastalanan çocukların/personelin mümkün olan en kısa sürede eve gönderilmesini sağlamak için prosedürler oluşturulması
- Eve gönderilinceye kadar hasta çocukların ve personelin izole edilmesi
- Hasta personel ya da çocuk ev izolasyonunu bırakma kriterlerini karşılayana kadar işe/okula geri dönmemesi

Birisi Hastalanırsa Bir Plan Yapın

- Hasta bir çocuğu izole etmek için kullanılabilecek bir izolasyon odası planlanması
- Birisi hastalanırsa binanızı veya tesisinizi nasıl dezenfekte edeceğiniz konusunda bakanlığın yönergelerinin takip edilmesi
- Hasta çocuğun eve gitmesinden sonra izolasyon odanızdaki veya bölgenizdeki yüzeylerin temizlenip dezenfekte edilmesi
- **COVID-19 bir çocukta veya personelde onaylanırsa**: enfekte bir kişi bir okul binasında bulunmuşsa , toplumun yayılımına bakılmaksızın kısa vadeli kapatma prosedürleri uygulaması gerekebilir. Ek olarak:
    - Yerel sağlık görevlileri ile iletişime geçilmesi
    - Öğrencilerin ve çoğu personelin 2-5 gün süreyle okula/işe ara verilmesi; bu ilk kısa süreli okuldan uzaklaşma sağlık görevlilerinin salgın durumunu daha iyi anlamasını sağlar
    - Hasta kişi ile yakın teması olanlar için T.C. Sağlık Bakanlığı Rehberi'nde yakın temaslı ve temaslı algoritmasına göre; yakın temaslılara 14 gün boyunca ev izolasyonu, temaslılar maske ile çalışmaya devam ederek 14 gün boyunca kendini COVID-19 semptomları açısından takip edecek. Ayrıca temaslı algoritmasına göre yakın temaslı tanımına uyan kişiler İl/İlçe Sağlık Müdürlüğünce tespit edilip telefon aracalığıyla takip edilmektedirler(12).
    - Personel, veliler ve öğrencilerle iletişim kurulması
    - Hasta olan kişinin kullandığı alanları kapatılması
    - Bölgelerdeki hava sirkülasyonunu artırmak için dış kapıları ve pencerelerin açılması
    - Temizlik ve dezenfekte etmeden önce solunum damlacıklarının yerleşmesine izin vermek için temizlemeden veya dezenfekte etmeden önce 24 saate kadar veya mümkün olduğunca uzun süre beklenilmesi
    - Ofisler, banyolar ve ortak alanlar gibi hasta olan herkes tarafından kullanılan tüm alanların temizlenip dezenfekte edilmesi
    - Yüzeyler kirliyse, dezenfeksiyondan önce deterjan veya sabun ve su ile temizlenmesi
    - Hastayı ziyaret eden veya kullanan kişiden bu yana 7 günden fazla zaman geçtiyse, ek temizlik ve dezenfeksiyon gerekmez. Rutin temizlemeye ve dezenfeksiyona devam edilmesi
    - Salgın durumuna göre okul kapatma süresinin uzatılması konusunda kararlar alınması. Personel için açık kalabilir. Böylece öğretmenlerin ders ve materyalleri geliştirip sunmalarına olanak verilerek eğitimin uzaktan devam etmesi sağlanabilir
    - Yöneticiler öğrencilerin ve personelin ne zaman okula dönmeleri gerektiğini belirleyebilmek için yerel sağlık görevlilerinden rehberlik almalıdır(13).

Çalışanlarınız Arasında Devamsızlığı İzleme ve Planlama

- Artan personel devamsızlığı durumunda sınıfları kapsayan planlar geliştirilmeli. Diğer yerel çocuk bakım programlarıyla koordinasyon sağlanmalı ve düzenli personelin kendileri veya aile üyeleri hasta ise evde kalmaları gerekiyorsa, uygunluk durumlarını belirlemek için yedek üyelere ulaşılması
- COVID-19 (daha yaşlı yetişkinler ve altta yatan tıbbi rahatsızlıkları olan her yaştan insan) açısından yüksek riskli olan bireylerin, risklerini değerlendirmek ve bir salgın varsa evde kalıp kalmaları gerekip gerekmediğini belirlemek için tıbbi destek alınması

Okul Öncesi Ve Okullarda Çocuklara Yönelik Önlemler

- Ebeveynlerin okul binasına girmeden kapıdan çocuklarını bırakıp almalarının sağlanması
- Okulda çalışanlara, öğrencilere ve ailelerine birbirlerinden uzak durmalarının öğretilmesi
- Günlük çocukları ve çalışanları okula kabul etmeden sağlık durumunu sorgulaması. Hasta olanların evde kalmalarının sağlanması
- Çocuğu sınıfa almadan önce ateşinin ölçülmesi, 2 yaş üstü ise maske takıp ellerini yıkamalarını yada dezenfekte etmelerini sağladıktan sonra sınıfa alınması
- Masalar arasındaki boşluğun artırılması
- Öğrencilerin ortak alanlarda karşılaşmalarının engellenmesi. Örneğin, öğrencilerin kafeteryada değil de sınıflarında kahvaltı yapmalarına ve öğlen yemeğini yemelerine izin verilmesi
- Mutfak aletlerini, yiyecek içecek gibi özel eşyalarını başkaları ile paylaşmaması
- Saha gezilerini, grup çalışmalarını ve diğer büyük toplantıların iptal edilmesi
- Çocukların bireysel oynamalarının sağlanması ve oyuncak paylaşmalarının sınırlandırılması
- Uyku sırasında yine mesafelerinin korunması
- Dış ortam etkinliklerinin artırılması önerilmektedir(14).

SONUÇ

Yaklaşık 7 aydır tüm dünya genelinde etkin olan ve daha ne kadar hayatımızda yer alacağını kestiremediğimiz bir hastalıkla karşı karşıya kalmış durumdayız. Henüz ne aşısı ne de etkin bir tedavisi olmayan bu hastalığının önümüzdeki süreçte neler getireceğini de kestirememekteyiz. Hala tam olarak tanıyamadığımız bu hastalığa karşı ömür boyu ev hapisleri, kısıtlamalar ve yasaklarla yaşayamayacağımıza göre ''kontrollü yeni hayata'' alışmayı önermekteyiz. Her birey kendiliğinden sorumlu davranışta bulunup yasaklar olmasa da maske, mesafe, hijyen kurallarına uymalı, çocuklarını da bu doğrultuda eğitmelidir. Eğer bu bilinçle hareket edersek ancak o zaman bu salgınla tam anlamıyla mücadele etmiş olacağız.

Çıkar Çatışması
Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması bildirmemiştir.

KAYNAKLAR

1-https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019
2-School closure and management practices during coronavirus outbreaks including COVID-19: a rapid systematic review
3-https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/covid19_ _eu_recommendations_for_community_measures.pdf)
4-https://www.ailevecalisma.gov.tr/tr-tr/haberler/1-haziran-da-yeniden-faaliyete-gececek-olan-bakanligimiz-denetimindeki-ozel-kres-cocuk-kulupleri-ve-gunduz-bakimevlerinde-alinacak-tedbirler-belirlendi/
5-Behavioral and Emotional Disorders in Children during the COVID-19 Epidemic
6-SARS-COV-2 infection in children and newborns: a systematic review
7-https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/guidance-for-schools.html
8-https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/rehberler/covid-19-rehberi/COVID-19_REHBERI_COCUK_HASTA_YONETIMI_VE_TEDAVI.pdf
9-Promoting healthy movement behaviours among children during the COVID-19 pandemic
10-https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/key-messages-and-actions-for-covid-19-prevention-and-control-in-schools-march-2020.pdf?sfvrsn=baf81d52_4&gclid=CjwKCAjwt-L2BRA_EiwAacX32Yhvtz9PorSYIUnQwKlaQx6o-4UAu-bbD4UTqEs3ngZMWppy4-yZ9hoCG78QAvD_BwE
11-https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/toplumda-salgin-yonetimi/salgin-yonetimi-ve-calisma-rehberi/COVID-19_SALGIN_YONETIMI_VE_CALISMA_REHBERI.pdf
12-https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/rehberler/covid-19-rehberi/COVID-19_REHBERI_TEMASLI_TAKIBI_EVDE_HASTA_IZLEMI_VE_FILYASYON.pdf
13-https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/guidance-for-schools.html
14-https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/child-care-decision-tool.html